

Lohiadressi ja vaelluskalalaki

Yli 20 000 nimeä on jo varsin huomattava määrä suuren yleisön edessä niinkin marginaalisen asian kuin Itämeren tulevaisuuden takana. Tämä määrä kansalaisia on kuitenkin allekirjoittanut lohiadressin, joka jätettiin Maa- ja metsätalousministerille ystävänpäivänä. Nimien keruu jatkuu edelleen.

Adressin perustana on toivomus sitä, että hallitus lopettaisi tempoillevan lohipolitiikkansa ja keskeyttäisi välittömästi lohen varhennettun rannikkokalastuksen sekä palauttaisi voimaan vuosina 1996-1997 vallinneet lohenpyynnin aikarajoitukset.

Itämeri on muuttunut viimeisen vuosikymmenen aikana suuresta istutuslammikosta luonnonlohen syönnös- ja kasvualueeksi. Vuonna 2006 jo neljä viidestä saaliiksi saadusta itämerenlohesta oli luonnonkantaa. Meri-istutusten tuotto on heikentynyt niin, että luonnonlohen osuus on kymmenessä vuodessa noussut 20%:sta yli 70%:iin. Istutukset eivät enää onnistu - istukkaiden kuolleisuus on kohonnut kestämättömän suureksi.

Vuonna 2005 Itämeren lohen kokonaissaalis oli enää 50% vuoden 1996 saalista. Suomen lohisaalis on samaan aikaan vähentynyt 250 821 lohesta 106 230 yksilöön. Vuonna 2005 Suomi sai kalastettua lohikiintiöstään vain 64%, viime vuonna määrä oli enää 39%.

Lohen epätoivoista tilannetta Itämerellä kuvastaa hyvin se, ettei Suomi saisi kiintiötään täyteen, vaikka pyytäisi kaikki Tornionjokeen nousevat luonnonlohet. Kiintiö ei täytyisi, vaikka siihen lisätäisiin vielä Ruotsin Kalixjoenkin kalat. Mainitut kaksi jokea tuottavat 70% Itämeren luonnonlohista.

Joilla tilanne on saaliin suhteen vieläkin lohduttomampi, esimerkiksi Tornionjoella saaliit laskisivat puoleen edellisvuodesta.

Itämeren lohikanta pienenee vuosi vuodelta. RKTL:n varoituksista huolimatta Maa- ja metsätalousministeri Juha Korkea-aho pitää ehdottomasti kiinni lohen varhennetusta meripyynnistä, jolla pyydetään juuri ne kutuvaelluksellaan olevat luonnonlohet, joiden pitäisi

päästä Pereämeren jokiin sukuaan jatkamaan.

Maa- ja metsätalousministerin vastaus lohiadressiin oli tiedote, jossa todettiin asioiden jatkuvan vanhaan malliin. 14.2. julkistetussa tiedotteessa esitettiin mm. jokisaa-liiden heikkouteen syyksi lämmin-tä ja kuivaa kesää - lohi oli huonosti otillaan? Kuitenkin esimerkiksi Ruotsin jokien kalaportaiden laskurit osoittivat, että kalaa nousi jokiin huonosti.

Syitä lohikannan romahduksen merellä on monia, ja tutkijoiden mukaan egologisetkin syyt painavat vaa'assa. Juuri tästä syystä olisi erittäin tärkeää, että lohi saisi tarvitsemansa suojan niin merellä kuin joessakin.

On turha valittaa, että valtaosa lohista pyydetään kuitenkin Itämeren eteläosassa. Vaikka tämä oletettavasti onkin totta, niin pitääkö Pohjanlahdella ja jokisuiden läheisyydessä käydä läpi se viimeinen harvennus, jotta pyydykset siihen asti onnekkaisesti väistelleet kalat saadaan talteen ennen kutu-jokeen pääsyään?

Luonnollisesti rauhoitusalueet ja -ajat on saatava käyttöön myös joissa.

Vaelluskalalaista pelastus?

Vaelluskalalakiajatuksen taustalla on se tosiasia, että kalamme ovat ilman riittävää lainsuojaa. Niille olisikin säädettävä laissa status, joka turvaa niiden olemassaolon. Suomessa tällainen status on riista- ja rauhoitetuilla eläimillä, mutta ei kaloilla. Lain edessä kaloille kuuluu kuitenkin sama arvo kuin muillekin luonnonvaraisille eläimille.

Rauhoituksen, kuten esimerkiksi vuosirauhoituksen aikana, riista-eläimillä ja arvokaloilla pitää olla samanlainen status kuin kokonaan esim. lajin uhanalaisuuden vuoksi rauhoitetuilla eläimillä.

Kun kalojen arvo ja asema turvataan lain kautta, tulee kalastusrikkomuksissa ja -rikoksissa korvattavaksi myös saaliin arvo (vrt. metsästyslain 80 § 26.10.2001/876 Menettämisseuraamus). Nyt, kun sitä ei ole, seuraamukset rikkomistapauksissa ovat hyvinkin pienet,

joka osaltaan madaltaa kynnystä lainvastaisiin tekoihin ryhtymisessä.

Lohiadressia on arvosteltu mm. lohen rannikkokalastajien keskuudessa siitä, että sen tarkoituksena olisi tehdä ammattikalastuksen harjoittamisesta mahdotonta. Rannikkokalastajien keräämässä Lohilax vasta-adressissa väitetään, että "Viime aikoina on Lapin suunnalta vakavasti vaadittu rannikkomme kalastajia luopumaan elinkeinostaan tai siirtymään matkailuelinkeinon pariin."

Väite on perätön ja kyseenalaiseksi vastaa vasta-adressin perusteet sekä virheellisen väittämän perusteella kerättyjen nimien painoarvon.

Lohen kutukannan kasvu joissa takaa myös ammattikalastukselle paremmat edellytykset tulevaisuudessa - kestävän käytön periaatteeseen nojaten.

Vaelluskalalailla esitetään nimitäin poistettavaksi myös kontrolloimaton pyynti ja myynti, joille Itämeren luonnonlohi ja taimenkannat ovat olleet hyvin alttiita. Lakiajatuksen mukaan Itämeren luonnonlohelle ja muille vaelluskalannoille on annettava asema arvokkaana luonnonvarana, jonka kalastus, mutta myös kauppa olisi luvanvaraista. Tämä vaikeuttaisi harmaan ammattikalastuksen vahingollista harjoittamista.

Jotta todelliset ammattikalastajat eivät kärsisi, tulee lohen ja taimenen myyntioikeus lain kautta sallia vain ammattikalastajille, joiden elinkeinon harjoittamisessa lohella on suuri merkitys. Kun lohikalojen myyntioikeus on vain ammattikalastajilla, harrastelijoiden myymät kalat eivät täytä markkinoita ja ammattikalastajien saaliistaan saama hinta nousee korkeammaksi.

Adressin toivomuksena on vaelluskalalain valmistelun kirjaaminen uuden hallituksen hallitusohjelmaan. Lailla vakaannutetaan niin valtakunnallinen, kuin alueellinen kalastuspolitiikka ja mahdollistetaan pysyvällä tavalla vahvojen lohikantojen tulevaisuus.

Adressin nimien keruu jatkuu edelleen: www.lohiadressi.fi